

ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ JOQARÍ BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM
INNOVACIYALAR MINISTRILIGI

ÁJINIYAZ ATÍNDAGÍ NÓKIS MÁMLEKETLIK
PEDAGOGIKALÍQ INSTITUTÍ



QARAQALPAQ TILI HÁM ÁDEBIYATÍN OQÍTÍW METODIKASÍ
PÁNI BOYINSHA
SILLABUS
Kúndizgi bólim ushın

Bilim tarawı: 100000 – Gumanitar

Tálim tarawı: 110000 – Pedagogika

Tálim baǵdarı: 60111500 – Ana tili hám ádebiyatı
(Qaraqalpaq tili hám ádebiyatı)

Modul/Pán Sillabusı
Túrkiy tiller fakulteti

5111300 – Ana tili hám ádebiyatı
(Qaraqalpaq tili hám ádebiyatı) páni qániygeligi

Pán atı	Qaraqalpaq ádebiyatın oqıtıw metodikası
Pán túri	Májbúriy
Pán kodı:	
Jıl:	3
Semestr:	6
Tálim forması:	Kúndizgi
Shınıǵıwlar forması hám semestrge ajratılátuǵın saatlar:	120
Lekciya	30
Ámeliy shınıǵıwlar	16
Laboratoriya shınıǵıwları	
Seminar	14
Oz betinshe tálim	60
Kredit muǵdarı:	4
Bahalaw forması:	Imtihan
Pán tili:	Qaraqalpaq

Pán máqseti (PM)

PM	«Qaraqalpaq ádebiyatın oqıtıw metodikası» pániniń tiykarǵı maqseti studentlerdi qaraqalpaq ádebiyatın oqıtıwdıń tiykarǵı teoriyası, menen usılların, qaraqalpaq ádebiyatın oqıtıwda qollanılátuǵın innovaciyalıq usıllar menen qurallandıruw.
----	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Pándi ózlestiriw boyınsha baslańǵısh bilimler

Pándi ózlestiriw ushın zárúr baslańǵısh bilimler	
1.	
2.	
3.	
4.	

Pánniń mazmunı	
Shınıǵıwlar forması: Lekciya (L)	
L1	«Ádebiyattı oqıtıw metodikası» pániniń maqseti, mazmunı hám wazıypaları
L2	Qaraqalpaq ádebiyatın oqıtıw metodikası pániniń basqa pánler menen baylanısı
L3	Mekteplerde qaraqalpaq ádebiyatın oqıtıw metodikası tariyxı
L4	Qaraqalpaq ádebiyatı boyınsha baǵdarlamada berilgen materiallardı úyreniw tariyxı
L5	Oqıtıwdıń túrleri hám sabaq tipleri
L6	Awız eki hám sóz mádeniyatın ósiriwdiń jolları
L7	Oqıwshılardıǵa qaraqalpaq ádebiyatın oqıtıw arqalı morallıq, milliy ideyalıq, milliy ideologiyalıq, estetikalıq, ádep-ikramlılıq tárbiya beriw
L8	Klasstan tısqarı jumislardı alıp barıwdıń usılları (túrleri)
L9	Pedagogik texnologiyada sabaq ótiw
L10	Qaraqalpaq ádebiyatın úyreniwde bilim hám kónlikpelerdi jetistiriw máseleleri
L11	Ulıwma bilim beriw mekteplerinde qaraqalpaq folklorın oqıtıw metodikası
L12	Ulıwma bilim beriw mekteplerinde erte dáwirdegi qaraqalpaq ádebiyatın oqıtıw metodikası
L13	Ulıwma bilim beriw mekteplerinde klassik shayırlardıń dóretiwshiligini oqıtıw metodikası
L14	Ulıwma bilim beriw mekteplerinde XIX ásirdegi qaraqalpaq ádebiyatın oqıtıw metodikası
L15	Ulıwma bilim beriw mekteplerinde XX ásirdegi qaraqalpaq ádebiyatın oqıtıw metodikası

Pánniń mazmunı	
Shınıǵıwlar forması: Ámeliy	
A1	V-XI klaslarda qaraqalpaq ádebiyatın ádebiy janr boyınsha oqıtıwdıń specipikalıq ózgeshelikleri. Xalıq awızeki ádebiyatı janrların oqıtıwdıń metod hám usıllar
A2	Povest hám romanlıq shıǵarmalardı ótiwdiń metod hám usılları.
A3	Dramalıq shıǵarmalardı ótiwdiń metod hám usılları
A4	Ulıwma bilim beriw mekteplerdiń V-XI klass oqıwshılarında ádebiy teoriyalıq túsiniqlerdi qalıplestiriwdiń metodikalıq usılları.
A5	Ulıwma bilim bertuǵın házirgi qaraqalpaq mekteplerindegi klasstan hám mektepten tısqarı islenetuǵın jumislardı alıp barıwdıń metod hám usılları.
A6	Mekteplerde qaraqalpaq ádebiyatın oqıtıw metodikası tariyxı.
A7	Qaraqalpaq ádebiyatı boyınsha baǵdarlamada berilgen materiallardı úyreniw.
A8	Oqıtıwdıń túrleri hám sabaq tipleri. Oqıtıwdıń túrleri hám sabaq tipleri boınsha sabaq ótkeriwdiń usılların úyretiw

Seminar	
S1	Oqitwıdıń túrleri hám sabaq tipleri boınsha sabaq ótkeriwdiń usılların úyretiw.
S2	Qaraqalpaq ádebiyatın úyreniwde bilim hám kónlikpelerdi jetistiriw máseleleri.
S3	Qaraqalpaq ádebiyatın úyreniwde bilim hám kónlikpelerdi jetistiriw máseleleri boyınsha metod hám pedtexnologiyalar tiykarında alıp barıwdıń usılların úyretiw.
S4	Awız eki hám sóz mádeniyatın ósiriwdiń jolları.
S5	Awız eki hám sóz mádeniyatın ósiriwdiń jolları boyınsha hár-qıylı formada awızeki sóylewdiń usılların alıp barıw (bayan, shıǵarma jumısların alıw hám jazıw, tekseriwdi úyretiw).
S6	Oqıtıwshılardıǵa qaraqalpaq ádebiyatın oqıtıw arqalı morallıq, milliy ideyalıq, milliy ideologiyalıq, estetikalıq, ádep-ikramlılıq tárbiya beriw.
S7	Oqıtıwshılardıǵa qaraqalpaq ádebiyatın oqıtıw arqalı morallıq, milliy ideyalıq, milliy ideologiyalıq, estetikalıq, ádep-ikramlılıq tárbiya beriw.

Ózbetinshe tálim

№	Ózbetinshe tálim temaları	
1	Seminar hám ámeliy shınıǵıwlarǵa tayarlıq kóriw	10
2	Máseleler (kazus)lar dúziw	10
3	Berilgen dáreklerdi awdarma islew	10
4	Belgilengen bir tema boyınsha esse jazıw	10
5	Ilimiy konferenciyaǵa esse tayarlaw	10
6	Berilgen tema boyınsha referat jumısın tayarlaw	10

Tiykargı ádebiyatlar

1. Maqsetov Q. Qaraqalpaq xalqınıń awız eki dóretpeleri. –Nókis, 1996
2. Jo'raev M., Eshonqulov J. Folklorshunoslikka kirish. -Toshkent, 2017
3. Xoshniyazov J. Qaraqalpaq qaharmanlıq dástanları milliy qádiriyatlar deregi. –Nókis, 2017
4. Xoshniyazov J. Milliy ruwxıy dúnyamızdıń saǵaları. –Nókis, 2007
5. Xoshniyazov J. Milliy dástanlarımız-ruwxıy hám materiallıq madeniyatımızdıń hasıl úlgiwleri. –Nókis, 2018
6. Palımbetov K. Qaraqalpaq xalıq dástanı «Qoblan» -Nókis, 2020
7. Eshonqulov J. Mif va badiy tafakkur. –Toshkent, 2019
8. Keruenov T. Mifler hám ańızlardıń qaraqalpaq jazba ádebiyatında qollanıluwı. –Nókis, 2013
9. Eshonqulov J. Folklor; obraz va talqın. –Toshkent, 1999
10. Bahadırova S. “Kitabi dedem qorqıt”, “Qoblan”, “Edige” hám házirgi ádebiyat haqqında oylar. Nókis, 1992
11. Mámbetov K. Qaraqalpaqlar shejiresi. -Nókis, 1993
12. Axmetov S., Bahadırova S. Folklorlıq terminlerdiń qısqasha sózligi. –Nókis, 1992
13. Mámbetnazarov Q. Qaraqalpaq ertekleri haqqında. –Nókis, 1981

Qosımsha ádebiyatlar

1. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалиқ қоидаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йил истиқболларига бағишланган мажлисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутқи. // Халқ сўзи газетаси. 2017 йил 16 январь, №11.

2. Алламбергенов К. Миллий мафкура ҳам қарақалпақ фольклоры. Оқыў қолланба. – Нөкис НМПИ киши типографиясы, 2014. - 48 б.
3. Алламбергенов К. Қарақалпақ әдебиятында айтыс. – Нөкис: «Қарақалпақстан», 1989. -140 бет.
4. Баўатдинова С. Қарақалпақ халық қосықлары. (Хрестоматия) – Нөкис: «Қарақалпақстан», 2019. -128 бет
5. Bawatdinova S. Folklorlıq ámeliyat. (Oqıw metodikalıq qollanba) – Nókis: Ájiniyaz atındaǵı NMPI Redaksiya- baspa bólimi, 2019, -26 bet
6. Қазақбаев С. Қарақалпақстан салт дәстүр жырлары. – Нөкис: «Қарақалпақстан», 2012. -32 бет
7. Қарақалпақ фольклоры. Көп томлық. 27-42- томлар. –Нөкис: «Илим», 2011. -424 бет
8. Мақсетов Қ. Қарақалпақ халқының көркем аўызеки дәретпелери. Сабақлық. – Нөкис: Билим, 1996. -340 бет
9. Қарақалпақ фольклоры – Нақыл мақаллар. - Тошкент: «Янги китоб», 2019, -256 бет

Internet saytlari

1. www.tdpu.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.ziyounet.uz
4. www.edu.uz
5. <http://elibrary.ru/>
6. www.bilimdon.uz

Kreditlerdi alıw ushın talabalar;

Pänge tiyisli teroiyalıq hám ámeliy túsiniklerdi tolıq ózlestiriw, pikirlew, talqı nátiyjelerin tuwrı ózlestire alıw, úyrenilip atrǵan procesler haqqında ózbetinshe pikir júritiw hám baqlaw ushın berilgen waziypa hám tapsırmalardı orınlaw, juwmaqlawshı qadaǵalaw boyınsha jazba jumısın tapsırw.

Talalabardı bahalaw tártibi

Bahalaw tártibi óz ishine qadaǵalaw túrin (aralıq, kúndelik hám juwmaqlawshı) qamtıp aladı. Talabanıń ózlestiriw dárejesi tómendegishe jol menen bahalanadı:

Dárejesi	Ballar (procent)	Reyting	
A+	95 – 100 ball	4.5	Ayrıqsha
A	90 – 94 ball	4.0	
B+	85 – 89 ball	3.5	Júdá jaqsı
B	80 – 84 ball	3.0	
C+	75 – 79 ball	2.5	Jaqsı
C	70 – 74 ball	2.0	
D+	65 – 69 ball	1.5	Shártli ótti
D	60 – 64 ball	1.0	
F	59 ball hám onnan tómén	0.0	Otpedi

Ballardıń bólistiriliwi

Aralıq qadaǵalaw - 30 ball

Kúndelik qadaǵalaw -20 ball

Juwmaqlawshı qadaǵalaw -50 ball

Jámi: 100 ball

Talabalardıń ózlestiriwin bahalaw ólsehemleri

«A+», «A», «B+» baha: talaba materialni erkin turde tez o'zlestiredi: qatelerge jol qoymaydi; Shmigrwlarida belsene qatnasadi. Sorawlarğa toliq hám aniq juwap beredi.

«B», «C+», «C» baha: talaba materialni jaqsı o'zlestirgen, onı logikalıq jaqтан sáwlelendire aladı; Shmigrwlarida belsene qatnasadi; Sorawlarğa toliq hám aniq juwap beredi, biraq onsha áhmiyetli bolmağan qatelerge jol qoyadı.

«D+», «D» baha: tiykarǵı materiallardı biledi, biraq aniq sáwlelendiriwge qıynaladı; sorawlarğa juwap beriwde anıqlıq hám toliqlıq jetispeydi, materiallardı usımwda ayırım qáteliklerge jol qoyadı; kommunikaciya procesinde qıymshılıq sezedi.

«D» (ótpedi) baha: materiallardı o'zlestirmegen; sorawlarğa juwap bere almaydı; Shmigrwlarğa qatnaspaydı.

Talabalardı bahalawda tómendegiler esapqa almadı:

- Shmigrwlarıdaǵı qatnas (Sabaqqa qatnas);
- Shmigrwlarida belsendilik hám dóretiwshilik;
- Tiykarǵı hám qosımsha materialların o'zlestiriw;
- Ozbetinshe tálim boyınsha tapsırmalardı óz waqtında orımlaw;
- Qadaǵalawdıń barlıq túrlerin óz waqtında orımlaw.

Talabalardıń pán boyınsha o'zlestiriw kórsetkishin qadaǵalawda tómendegi kriteriyalar usınıs etiledi:


a) 5 baha alıw usım talabannı bilim dárejesi tómendegilerge juwap beriwi lazım:

Pán oqıtıwshısı haqqında maǵlıwmat

Avtor:	Kazaxbaev Sarsenbay Seyilbekovich F.i.d. (DSc), docent
E-mail:	Kazaxbaev@gmail.com
Shólkem:	Ájiniyaz atındaǵı NMPI Qaraqalpaq ádebiyatı kafedrası
Pikir bildiriwshiler:	Q.Yusupov – Berdaq atındaǵı QMU Qaraqalpaq ádebiyatı kafedrası professorı, p.i.d. (DSc) H.Allambergenov – Ájiniyaz atındaǵı NMPI Ózbek ádebiyatı kafedrası docenti, f.i.f.d. (PhD)

Bul Sillabus institut Keńesiniń 20__-jil _____ sanlı májlisi protokoli menen tastıyqlanǵan.

Bul Sillabus Qaraqalpaq ádebiyatı kafedrasınıń 20__-jil _____ sanlı májlisi protokoli menen maqullanǵan.

Oqıw metodikalıq basqarma bashǵı:  A. Abdiev

Fakultet dekanı:  B. Davletov

Kafedra bashǵı:  S. Qazaqbaev

Dúziwshi:  S. Qazaqbaev